

<https://doi.org/10.15388/SMVK.2026>

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVIII KONFERENCIJA

Vilnius, 2026 m. gegužės 8 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė VU MF
mokslo specialistė Urtė ŽAKARYTĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2026

Mokslo komitetas:

dr. Mindaugas Kvietkauskas
doc. dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Lina Malinauskienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
dr. Laura Lukavičiūtė-Navickienė
asist. dr. Agnė Abraitienė
gyd. rez. Domas Grigoravičius
doc. dr. Indrė Trečiokienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
dokt. Ignas Karnas
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
lekt. gyd. Andrius Apšega
jaun. asist. dr. Andrius Žučenka
jaun. asist. Ieva Kubiliūtė
prof. dr. Pranas Šerpytis

lekt. Artūras Mackevičius
asist. dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
dr. Audra Brazauskaitė
asist. dr. Diana Sukackienė
asist. dr. Žilvinas Chomanskis
prof. dr. Kristina Ryliškienė
asist. dr. Rokas Borusevičius
doc. dr. Saulius Galgauskas
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
gyd. rez. Kristina Lialytė
gyd. rez. Viktorija Mickevičiūtė
asist. dr. Dalia Krivaitienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas

prof. dr. (HP) Edvardas Danila
prof. dr. Nomeda Rima Valevičienė
asist. dr. Tomas Aukštikalnis
lekt. Mykolas Udrys
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
vyr. lekt. dr. Andrius Bleizgys
gyd. rez. Dominykas Budrys
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dokt. gyd. rez. Ugnė Mickevičiūtė
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigita Lesinskienė
asist. dr. Jelena Stanislavovienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Austėja Zubauskaitė
Giedrė Zdanavičiūtė
Arshia Tabassum Abdul Rahman
Ieva Jankūnaitė
Gabija Balčiūnaitė
Gabrielė Gudelytė
Marija Šarnauskaitė
Antanas Simonas Garuolis
Gabrielė Jurytė
Kornelija Klinkaitė
Nursat Gazizov
Sofija Šestak
Mindaugas Smetaninas
Deimantė Šerniūtė
Eva Kriaučiūnaitė
Edas Leščinskis
Agata Bruzgul
Erika Vaitkutė
Ugnė Mickutė

Gabija Mūraitė
Augustė Melaikaitė
Artemij Morozov
Raminta Kastecakaitė
Gustė Šuliauskaitė
Karolina Karneckaitė
Eglė Žulpaitė
Sylvia Rogoža
Gabrielė Jonauskaitė
Agnė Vasiulytė
Rūta Uksaitė
Roman Blinov
Marija Sarafinaitė
Eglė Valčiukaitė
Paulė Kergytė
Milda Černytė
Julija Grigaitytė
Dovydas Stankevičius
Greta Ramonaitė

Silvija Černiauskaitė
Danial Heidar
Edgaras Zaboras
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabija Marčiulaitytė
Achila Kasandra Lunkė
Meda Petrylaitė
Ernestas Gulbickis
Radvilė Kadytė
Julija Šnipaitytė
Smiltė Vaišvilaitė
Evelina Dakševičiūtė
Alicija Šavareikaitė
Elinga Inčirauskaitė
Milda Eleonora Griciūtė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2026

© Vilniaus universitetas, 2026

ENDOKRININĘ SISTEMĄ TRIKDANČIŲ MEDŽIAGŲ POVEIKIS MOTERŲ REPRODUKCINEI FUNKCIJAI

Autorė. Kamilė SKARULYTĖ, IV kursas.

Vadovė. Doc. med. dr. Diana BUŽINSKIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Akušerijos ir ginekologijos klinika.

Tikslas. Atlikti aprašomąją literatūros apžvalgą apie endokrininę sistemą trikdančių medžiagų, įskaitant bisfenolį A (BPA), ftalatus ir perfluoralkilintas bei polifluoralkilintas medžiagas (PFAS), poveikį moterų reprodukcinei funkcijai.

Metodai. Mokslinės literatūros apžvalga buvo atlikta naudojantis PubMed duomenų baze. Straipsnių paieškai taikyta išplėstinė paieška, naudojant raktažodžių, tokių kaip „endocrine disrupting chemicals“, „bisphenol A“, „phthalates“, „PFAS“, „female reproductive health“, derinius. Į aprašomąją apžvalgą įtraukti 25 straipsniai, publikuoti 2016-2026 metais. Literatūros organizavimui naudota bibliografinių nuorodų valdymo programa Zotero.

Rezultatai. Endokrininę sistemą trikdančios medžiagos (EDC) – tai egzogeniniai junginiai, kurie trikdo natūralių organizme cirkuliuojančių hormonų sintezę, metabolizmą, transportą, sąveiką su receptoriais, taip veikdami organizmo homeostazę. Bisfenolis A (BPA), ftalatai, perfluoralkilintos ir polifluoralkilintos medžiagos (PFAS) vienos iš pagrindinių mokslinėje literatūroje minimų ir su žalingu poveikiu moters reprodukcinei funkcijai siejamų medžiagų. BPA, dėl struktūrinio panašumo į estradiolį, organizme aktyvuoja estrogeno receptorius, skatina estrogenams jautrių genų transkripciją bei slopina aromatazę, ribodamas androgenų virtimą estradioliu. PFAS trikdo pagumburio-hipofizės-kiaušidžių ašį: mažina pulsinę gonadoliberino sekreciją, liuteinizuojančio ir folikulus stimuliuojančio hormonų funkciją, dėl ko sutrinkdoma teka ir granulosa ląstelių veikla kiaušidėse. EDC moduliuoja steroidogenezėje dalyvaujančių fermentų aktyvumą, trikdo cholesterolio transportą ir gali skatinti atsparumo insulinui vystymąsi. Padidėjusi insulino koncentracija teka ląstelėse skatina androgenų sintezę bei mažina lytinius hormonus surišančio globulino koncentraciją, didindama laisvųjų androgenų kiekį. EDC neigiamai veikia ląstelių energijos apykaitą, didina oksidacinį stresą, kuris skatina ląstelių apoptozę, trikdo folikulogenezę ir mažina kiaušidžių rezervą.

Išvados. Į organizmą patekusios endokrininę sistemą trikdančios medžiagos (EDC) neigiamai veikia moters reprodukcinei funkcijai svarbių hormonų pusiausvyrą. Šios medžiagos trikdo androgenų ir estrogenų pusiausvyrą, granulosa ląstelių funkciją, didina oksidacinį stresą bei neigiamai veikia gliukozės ir lipidų metabolizmo homeostazę. Dėl to EDC siejamos su sutrikusia folikulogeneze ir ovuliacija, sumažėjusiu kiaušidžių rezervu, nevaisingumu bei padidėjusia metabolinių ligų rizika.

Raktažodžiai. Endokrininę sistemą trikdančios medžiagos; moterų reprodukcinė funkcija.